

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Διαρθρωτικά μέτρα για την πρόσβαση στο λιγνίτη και το περαιτέρω άνοιγμα της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρισμού»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο επιδιώκεται συμμόρφωση της Ελλάδος στις αποφάσεις C (2008) 824 και C (2009) 6244 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μονοπωλιακή πρόσβαση της ΔΕΗ ΑΕ στα δημόσια κοιτάσματα λιγνίτη κατά παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμμόρφωση επιχειρείται με την «αποεπένδυση» της ΔΕΗ από τη λιγνιτική ηλεκτροπαραγωγική της δραστηριότητα στη Μελίτη Φλώρινας και τη Μεγαλόπολη Αρκαδίας. Η εν λόγω επένδυση προσεγγίζει, όπως αναφέρει η Αιτιολογική Έκθεση, το 40% του συνολικού λιγνιτικού ηλεκτροπαραγωγικού δυναμικού της ΔΕΗ. Αυτός ο συγκεκριμένος τρόπος συμμόρφωσης περιελήφθη στις από 19 Ιανουαρίου 2018 δεσμεύσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων σχετικώς με την πρόσβαση στον λιγνίτη.

Το νομοσχέδιο, μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από εννέα (9) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου που αφορά στην έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

B. Ειδικότερα, το άρθρο 1 προσδιορίζει τον τρόπο και το περιεχόμενο της αποεπένδυσης. Η αποεπένδυση αφορά στη λιγνιτική ηλεκτροπαραγωγική δραστηριότητα της ΔΕΗ στη Μελίτη Φλώρινας και τη Μεγαλόπολη Αρκαδίας και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, τις άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, τα δικαιώματα έρευνας και εκμετάλ-

λευσης, γήπεδα και εγκαταστάσεις, και το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων εργασίας) που απαιτείται για την επιχειρησιακή συνέχεια και εύρυθμη λειτουργία των μονάδων. Τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία λογίζονται ως αυτοτελείς επιχειρησιακοί κλάδοι της ΔΕΗ και εισφέρονται με απόσχιση από αυτήν σε δύο νεοϊδρυόμενες ανώνυμες εταιρείες με μοναδικό μέτοχο τη ΔΕΗ. Η αποεπένδυση θα ολοκληρωθεί με τη μεταβίβαση των μετοχών σε προτιμητέους επενδυτές, που θα αναδειχθούν στο πλαίσιο διαγωνιστικής διαδικασίας.

Το άρθρο 2 ρυθμίζει τη διαδικασία απόσχισης και εισφοράς των επιχειρησιακών κλάδων. Μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται ζητήματα μεταβίβασης εμπράγματων δικαιωμάτων και διοικητικών αδειών, και προβλέπεται απαλλαγή από διάφορα φορολογικά και διοικητικά βάρη.

Το άρθρο 3 ρυθμίζει τη διαγωνιστική διαδικασία που θα διεξαχθεί για την ανάδειξη των προτιμητέων επενδυτών. Ο διαγωνισμός θα προκηρυχθεί με ανοιχτή, διεθνή, δημόσια πρόσκληση από τη ΔΕΗ, αφού καταστούν οριστικές οι ανωτέρω δεσμεύσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας ως προς τον τρόπο συμμόρφωσης με τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Για την ανεξάρτητη αποτίμηση της εμπορικής αξίας των κλάδων, η ΔΕΗ θα ορίσει διεθνή ανεξάρτητο εκτιμητή (independent valuator). Παράλληλα, θα ορισθεί εντολοδόχος (monitoring trustee), ο οποίος θα παρακολουθεί την τρέχουσα διαχείριση, προς διαφύλαξη της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας των κλάδων κατά τον ενδιάμεσο χρόνο, καθώς και την εξέλιξη του διαγωνισμού, προς διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις δεσμεύσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τέλος, τίθεται ως όρος ολοκλήρωσης της αποεπένδυσης η σύναψη συμβάσεων παροχής από τη ΔΕΗ υπηρεσιών αναγκαίων για τη λειτουργία των νέων εταιρειών, οι οποίες θα τιμολογούνται βάσει «κόστους».

Το άρθρο 4 ρυθμίζει τη διαδοχή στις εργασιακές σχέσεις, παρέχει προστασία από απολύσεις για οικονομοτεχνικούς λόγους για διάστημα έξι ετών και προβλέπει για την αξιοποίηση στη ΔΕΗ ή την ένταξη σε πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου εργαζομένων που δεν θα εισφερθούν στους νέους κλάδους. Το άρθρο 5 περιορίζει την ευθύνη της ΔΕΗ ΑΕ έναντι τρίτων για τις υποχρεώσεις των εισφερόμενων κλάδων που θα έχουν γεννηθεί έως την ολοκλήρωση της απόσχισης από τη ΔΕΗ. Το άρθρο 6 ορίζει την εισφορά από τη ΔΕΗ στις δύο νέες εταιρείες των δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης κοιτασμάτων λιγνίτη στις οικείες περιοχές, καθώς και τη σύναψη σύμβασης μίσθωσης με τον προτιμητέο επενδυτή αντίστοιχου δικαιώματος για την περιοχή Βεύης Φλωρίνης. Το άρθρο 7 επιβάλλει υπέρ των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου ειδικό τέλος παραγόμενης ηλεκτρι-

κής ενέργειας από λιγνίτη, το οποίο θα ανακτάται μεν από τις λιγνιτικές μονάδες, αλλά θα προσαυξάνει τη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού. Τέλος, το άρθρο 8 περιέχει καταργούμενες διατάξεις και το άρθρο 9 ορίζει την έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2

Το άρθρο 2 θεσπίζει απαλλαγές από την εφαρμογή πάγιων διατάξεων (φορολογικής, πολεοδομικής και λοιπής νομοθεσίας), προφανώς προς το σκοπό διευκόλυνσης της σκοπούμενης αποεπένδυσης. Θα μπορούσε να γεννηθεί προβληματισμός ιδίως ως προς διατάξεις που έχουν τεθεί προς προστασία εκφάνσεων του δημόσιου συμφέροντος (π.χ., ενδεικτικώς, η ρύθμιση της παρ. 2 περ. (β), κατά την οποία τα υπάρχοντα κτήρια, κατασκευές και εγκαταστάσεις θεωρούνται νομίμως υφιστάμενα). Βλ., σχετικώς, ΣτΕ Ολ 1858/2015 και 521/2014 ως προς τις αρχές της ισότητας και του κράτους δικαίου.

Αντιστοίχως, το άρθρο 2 περ. (θ) ορίζει ότι η μεταβίβαση των μετοχών στους νέους επενδυτές θα διασφαλίσει ότι οι τελευταίοι θα είναι σε θέση να λειτουργούν συμφώνως με τις εφαρμοστέες περιβαλλοντικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ρυθμίζει τη μεταβίβαση των σχετικών αδειών κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης. Αυτονόητο είναι ότι η ως άνω διασφάλιση προϋποθέτει συμμόρφωση με την οικεία νομοθεσία, πράγμα το οποίο θα κρίνεται εκάστοτε ως ζήτημα πραγματικό. Διάφορο θέμα είναι, και αυτό αποτελεί ζήτημα περαιτέρω προβληματισμού, οι υποχρεώσεις της ΔΕΗ κατά τη σύμβαση πώλησης.

2. Επί του άρθρου 3

Η διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη προτιμητέου επενδυτή σχετικώς με τους δύο κλάδους λιγνιτικής ηλεκτροπαραγωγικής δραστηριότητας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως, η διαδικασία διέπεται, μεταξύ άλλων, από τις γενικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και εν προκειμένω, τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Μάλιστα, η τήρηση των δεσμεύσεων που θέτουν οι εν λόγω αρχές είναι επιβεβλημένη και προς τον σκοπό ορθής αποκατάστασης των συνθηκών ανταγωνισμού προς την οποία αποσκοπεί η αποεπένδυση.

Συναφώς, παρατηρείται ότι η παράγραφος 1 ομιλεί για πλειοδοτικό διαγωνισμό, ενώ η παράγραφος 3 ομιλεί γενικώς για κριτήρια προεπιλογής και τελικής επιλογής, χωρίς περαιτέρω διάκριση, τα οποία και παραθέτει ενδεικτικώς. Υπενθυμίζεται εν προκειμένω η διάκριση που γίνεται στο πλαίσιο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης μεταξύ κριτηρίων καταλληλότητας του προσφέροντος και κριτηρίων ανάθεσης (βλ., ενδεικτικώς, την απόφαση του Δικαστηρίου της 24.1.2008, στην υπόθεση Λιανάκης κατά Δήμου Αλεξανδρούπολης (C-532/06)).

Αθήνα, 23 Απριλίου 2018

Ο εισηγητής
Νικόλαος Παπασπύρου
Επιστημονικός Συνεργάτης
Επίκουρος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών